

РЕШЕНИЕ

№ 4433

гр. София, 04.07.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 23 състав,
в публично заседание на 03.07.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Антоанета Аргирова

при участието на секретаря Емилия Митова, като разгледа дело номер **11619** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145-178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК), вр.чл.190а, ал.3 от Закона за водите (ЗВ).

Образувано е по жалба на Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“ (ДП УСЯ) срещу задължително предписание за извършване на ремонтно-възстановителни работи за привеждане на основния изпускател на язовир „Грамаждано“ в изправно техническо състояние в срок до 27.02.2023 година, дадено с Констативен протокол №01-02-37 от 21.10.2022 година от главен инспектор И. М. и главен инспектор Л. Т. в Регионален отдел „Югозападна България“ на Главна дирекция „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях“ към Държавната агенция за метрологичен и технически надзор.

Наведените основания за оспорване за са некомпетентност на далите предписанието длъжностни лица, неспазване на установената форма, допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила, аргументирани в жалбата.

Ответната страна по оспорването е представено по делото писмено становище от юриск.З. (л.83-л.86 по делото), излага съображения за неоснователност на жалбата. Заявява искане за присъждането на разноските за съдебното производство. Административен съд София- град, след като обсъди релевираните с жалбата основания, прецени събраните по делото доказателства и служебно на основание чл.168, ал.1, вр.чл.146 от АПК провери изцяло законосъобразността на обжалвания акт, намира следното от фактическа и правна страна:

На 20.10.2022 г. е извършена проверка на язовир „Грамаждано“, в землището на [населено място] и [населено място], [община] от главен инспектор И. М. и главен инспектор Л. Т. в Регионален отдел „Югозападна България“ на Главна дирекция „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях“ към Държавната агенция за метрологичен и технически надзор. Резултатите от проверката са обективирани в Констативен протокол (КП) №01-02-03-03-34/21.10.2022 г. В съответствие с тях, провереният язовир е публична държавна собственост, за който са съставени АПДС, посочени в КП и приложени в преписката. Управлението и стопанисването му е предоставено на ДП УСЯ. Предназначението му е за напояване. Класификацията му по чл.141а, ал.1 и ал.2 ЗВ е на малък язовир, с първа висока степен на потенциална опасност съгласно чл.141б ЗВ. Констатирано е, че язовирът е в частично работоспособно състояние. Налице е преливник-челен земен, затревен, удълбочен. Основният изпускател е запушен, затапена тръба на основния изпускател, завършващ в шахта. Събирателният кран е демонтиран. Пълнене-безнапорна довеждаща деривация, отвеждащ канал-земен, затревен.

С т.П.2. от КП на основание чл.190а, ал.2 ЗВ на жалбоподателя е дадено предписание да извърши ремонтно-възстановителни работи за привеждане на основния изпускател в изправно състояние, като е определен и срок за изпълнение: 27.02.2023 година.

По делото служебно е допуснато извършването на съдебно-техническа експертиза, като приетото по нея заключение на вещо лице Д., със специалност: хидромелиоративно строителство, не е оспорено от страните. В съответствие с него и поясненията на вещото лице при изслушването му в съдебно заседание, съдът приема за установено, че водоемът (язовирът) няма собствен водосбор, няма естествен водоизточник, който да го охранява с постоянен вток. Язовирът е строен петдесетте години на миналия век с цел напояване на прилежащото землище. Водоемът има изградени облекчителни съоръжения - основен изпускател и преливник. На място вещото лице констатирало наличието на тръбен основен изпускател, минаващ под стената в бетонова шахта, находяща се в основата на сухия откос. В шахтата е монтиран спирателен кран, който към датата на огледа липсва, независимо от това теч през преливника не се наблюдава. В източната част на дигата се констатира наличие на преливник-челен, траншеен, с дълбочина около 80 см от короната ѝ, което не позволява повишение на водното ниво над тази кота. Преливникът и основният изпускател са заустени в отводящ канал, който от своя страна зауства в местна река. При обстояния оглед по периметъра на язовира ВЛ не констатира съоръжение, което да довежда води в чашката на язовира - никъде не се установил принудителен вток. Към датата на огледа - 08.06.2023 г. язовирът не се ползва.

Към датата на която е съставен КП, нивото на водния обем в язовира, отразено в него на 1.5м под кота преливен ръб (нивото на преливника) т.е. около 0.8-0.9 м завирен обем. Т. е и нивото на водата и към момента на огледа от ВЛ независимо от метеорологичните условия. В с.з. ВЛ пояснява, че преди огледа, по време на огледа и след него, времето е било дъждовно, като валежите са били над обичайните. Въпреки това, състоянието на язовира е такова, каквото го е описала - с много малко вода на дъното на язовира. Язовирът няма собствен водосбор (собствен водоизточник). Навремето се е пълнял от напорен тръбопровод, който дори в общината не могли да им кажат от къде е идвал. Бил е изграден за поливни нужди на землището при кооперирането на земята. Няма данни в общината този напорен водопровод да функционира към момента. Вещото лице е категорично, че изпускателят е необходим

единствено, ако се изпразва целия язовир. Ако става въпрос за предпазване от висока вълна, то съществуващият на място челен траншееен преливник е напълно достатъчен. Същият е в добро състояние. Вещото лице акцентира, че и по време на надобичайни валежи, от това, което е видяло, язовирът не може да се напълни и да стигне вода до преливника. Вещото лице е категорично и за това, че при тези обективни данни и към датата на извършване на проверката от ответника не е било необходимо извършването на ремонт за привеждането в изправно техническо на изпускателя. Отделно от това от направените справки в ДП УСЯ Б. ВЛ установило, че там разполагат със сифонен изпразнител, който при нужда също би могъл да се ползва.

Основният изпускател на малки язовири, като процесния, представлява стоманена или бетонова тръба положена в стоманобетонова шахта с решетка за задържане на по-едри боклуци, разположена в най-ниската част на водоема. Тръбата е пресметната с определена проводимост. В хидравлично отношение изпускателите действат като напорни водопровеждащи съоръжения. Размерите им трябва да са такива, че да гарантират изпразване на язовирното езеро за 15 до 30 дни. За да се изпълни процесното предписание е необходимо да се установи дали основният изпускател е затлачен с наноси или е затапен. За целта е необходимо крана да бъде ремонтиран и да се извърши продухване и промиване откъм сушата. Ако и при извършването на тези дейности не проработи, то тогава язовирът временно трябва да се изведе от експлоатация чрез пълното изпразване на водохранилището и да се извърши необходимия ремонт. Да се изчистят отложенията по дъното. Да се заснемат евентуални дефекти по водния и сухия откоси на стената и се даде техническо решение за възстановяване геометрията им с изготвянето на технически проект. Едва след това може да се премине към изпълнение. В проекта следва да се даде и решение за възстановяване основния изпускател в изправност или подмяната му с нов. Извършването на тези дейности не е било възможно в срока определен в КП.

Предвид малките размери на язовира, липсата на собствен водосбор и пълненето му от дъждовна вода и снеготопене, видимо към момента на огледа заета от вода само малка част от обема на чашата на водоема, наличието на челен преливник удълбочен на ниво около 0.8м от кота корона дига, който е предназначен да обира евентуална висока вълна и да предпазва стената, съпоставени вкл. с обстоятелството, че основният изпускател е с $\Phi 125$ или през него могат да се източат около 1.23л/сек, вещото лице е категорично, че неизправното състояние на основния изпускател може да се отрази единствено на възможността да се източат целия обем вода в язовира, но дори и това може да бъде постигнато чрез използването на сифонен изпускател. Неизправността на основния изпускател не представлява опасност за използването на язовира. Челният преливник върши основната работа за обиране на висока вълна.

При така приетото за установено от фактическа страна, съдът обуславя следните правни изводи:

Преценката за допустимост на жалбата е осъществена с определението от з.з. на 13.01.2023 година и не е налице изменение на обстоятелствата, което да налага повтарянето ѝ от съда.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

Оспореното предписание представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 АПК. Актът е издаден от административен орган и съдържа разпоредителна част, която създава за жалбоподателя задължението да извърши ремонтно възстановителни работи, а именно: „да извърши ремонтно-възстановителни

работи за привеждане на основния изпускател в изправно състояние", като е определен и срок за изпълнение до 27.02.2023 година. Направеното волеизявление е с властнически характер и създава конкретно задължение за адресата. Така формулирана разпоредителната част на протокола в частта на предписанието изисква конкретно поведение от собственика на имота и не предполага издаване на последващ акт.

Актът е издаден от компетентен орган по смисъла на чл. 190, ал. 4 във вр. с чл.190а, ал. 1 от ЗВ - длъжностни лица от Регионален отдел „Югозападна България“ на Главна дирекция „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях към Държавната агенция за метрологичен и технически надзор (ДАМТН), които видно от т.21 и т.22 от Заповед № А-776/22.012.2021 г. на председателя на ДАМТН са оправомощени да дават задължителни предписания по спазване и прилагане на приложимата нормативна уредба. Съгласно чл. 10, ал. 4 от ЗВ политиката, свързана с контрола върху техническото състояние и безопасната експлоатация на язовирните стени и на съоръженията към тях, се осъществява от председателя на Държавната агенция за метрологичен и технически надзор. Не се констатира порок на предписанието по чл. 146, ал. 1 от АПК. В тази връзка не се споделя възражението на жалбоподателя, че липсва компетентност на органа, издал акта. Съгласно чл. 116 от Наредбата за условията и реда за осъществяване на техническата и безопасната експлоатация на язовирните стени и на съоръженията към тях и за осъществяване на контрол за техническото им състояние (Наредбата), председателят на ДАМТН или оправомощени от него длъжностни лица контролират изпълнението на 1. предписанията на комисиите по чл. 138а, ал. 3 от ЗВ; 2. мерките за осигуряване на изправното техническо състояние на язовирните стени и на съоръженията към тях и безопасната им експлоатация; 3. дейности по извеждане от експлоатация или ликвидация; 4. наличие на оператор и притежаваната от него квалификация; 5. вписването на данни в информационната система, предоставена от Държавната агенция за метрологичен и технически надзор; 6. спазването на изискванията на тази наредба. Разпоредбата на чл. 117, т. 3 от Наредбата разписва, че при изпълнение на правомощията по чл. 116 контролните органи от ДАМТН имат право да дават предписания на собствениците на язовирни стени и/или съоръженията към тях съобразно правомощията си по ЗВ и тази наредба, включително да предписват на собственика/оператора предприемане на мерки и действия за изясняване на техническото състояние и на условията за експлоатация на контролираните обекти, намаляване на водните обеми /с изключение на язовирите по приложение № 1 към чл. 13, ал. 1, т. 1 от Закона за водите/, както и да определят срок за тяхното изпълнение. С обжалваното предписание контролните органи именно в съответствие с правомощията им, предоставени съгласно Заповед № А-776/22. 12. 2021 г. на председателя на ДАМТН и в съответствие с чл. 117, т. 3 от Наредбата са разпоредили на ДП УСЯ предприемането на мерки за осигуряване на изправното техническо състояние на язовира.

Оспореният акт е издаден в писмена форма и съдържа нормативно установените в чл. 59, ал. 2 от АПК реквизити. Изложени са фактическите основания за упражненото с оспорения акт правомощие. Дали те са достатъчни и дали съответстват на приложеното правно основание и на целта на закона, съдът ще коментира по-долу в мотивите. Тук само посочва, че тяхното наличие обезпечава външно спазването на изискуемата за административния акт форма.

Представител на ДП УСЯ е присъствал на проверката и се е запознал с даденото предписание, с което е обезпечено правото му на участие в поризводството и на възражения. Дори този представител да не е надлежно определен от жалбоподателя, процесуалните права на последния не са нарушени съществено, тъй като той е имал възможност да оспори констатациите по протокола, включително и в настоящото съдебно производство. Въпреки това съдът намира, че е допуснато съществено нарушение на административнопроизводствените правила във връзка с установяването на всички факти и обстоятелства от значение за случая-чл.35 АПК.

Подходът при извършената проверка е бил напълно формален, като не са коментирани значими спрямо конкретиката на случая обстоятелства. Тяхното установяване в хода на съдебното производство, посредством заключението на вещо лице, със специалност хидромелиоративно строителство, изключва упражненото от органа правомощие. Действително правомощието за даване на процесното предписание е упражнено при условията на оперативна самостоятелност, но съгласно чл. чл. 6 АПК административните органи упражняват правомощията си по разумен начин, добросъвестно и справедливо. Административният акт и неговото изпълнение не могат да засягат права и законни интереси в по-голяма степен от най-необходимото за целта, за която актът се издава. Когато с административния акт се засягат права или се създават задължения за граждани или за организации, прилагат се онези мерки, които са по-благоприятни за тях, ако и по този начин се постига целта на закона. От две или повече законосъобразни възможности органът е длъжен да избере тази възможност, която е осъществима най-икономично и е най-благоприятна за държавата и обществото. Административните органи трябва да се въздържат от актове и действия, които могат да причинят вреди, явно несъизмерими с преследваната цел.

Целта на ЗВ е да осигури интегрирано управление на водите в интерес на обществото и за опазване на здравето на населението-чл.2 от с.з. В контекста на постигане целите на ЦВ е и установеното в чл.4, ал.1 от Наредбата задължение, собственикът на язовира да стопанисва, поддържа, организира, провежда, ръководи и осъществява техническата и безопасната му експлоатация и опазването на околната среда. ДП УСЯ е адресат на посочените норми, тъй като според чл. 139д ЗВ при осъществяването на своята дейност има правата и задълженията на собственик на язовирните стени и съоръженията към тях. По делото обаче безспорно се установи, че предвид малките размери на язовира, липсата на собствен водосбор и пълненето му от дъждовна вода и снеготопене, заетата малка част от обема на чашата на водоема и то по време на валежи над обичайните, н аличният на челен преливник е достатъчен за предпазване от висока вълна. Неизправността на основния изпускател не представлява никаква опасност за използването на язовира. Последният е необходим само ако се цели пълното изпразване на язовира. При тези данни адм. орган по никакъв начин не е аргументирал даденото от него предписание да се извърши ремонтно-възстановителни работи за привеждане на основния изпускател в изправно техническо състояние-какво налага неговото извършване спрямо конкретиката на случая. Още по-малко е преценил дали неговото изпълнение не засяга в много по-голяма степен адресата на акта, отколкото е необходимо за постигане на законовата цел. В тази връзка се установи по делото, че за изпълнение на процесното предписание е необходимо да се установи дали

основният изпускател е затлачен с наноси или е затапен. За целта е необходимо крана да бъде ремонтиран и да се извърши продухване и промиване откъм сушата. Ако и при извършването на тези дейности не проработи, то тогава язовирът временно трябва да се изведе от експлоатация чрез пълното изпразване на водохранилището и да се извърши необходимия ремонт. Да се изчистят отложенията по дъното. Да се заснемат евентуални дефекти по водния и сухия откоси на стената и се даде техническо решение за възстановяване геометрията им с изготвянето на технически проект. Едва след това може да се премине към изпълнение на техническия проект. В проекта следва да се даде и решение за възстановяване основния изпускател в изправност или подмяната му с нов. На цялата тази дейност, свързана със значителни затруднения и разходи за адресата на предписанието противостои резултат, който се осъществява ефективно от съществуващия преливник, като единствената разлика е, че чрез изпускателя може да се изпразни напълно процесния язовир. Последното очевидно не е целта на предписаната от закона и от органа мярка. Принципът на правовата държава по чл.4, ал.1 КРБ изисква съразмерност/пропорционалност на създаващите задължения мерки. Това означава, че те трябва да бъдат подходящите, възможно „най-меки“ и същевременно достатъчно ефективни средства за постигане на законово оправданата цел. *Принципите на пропорционалност и разумност са предписания, които ръководят прилагането на правната система, така че да отговаря на конкретната ситуация по подходящ и пропорционален начин.* Тези принципи обезпечават съгласуваност между прилагането на закона и постигането на целта му, като се гарантира неговата справедлива употреба. В процесния случай те са били нарушени.

По изложените съображения, оспореното предписание се отменя.

При този изход на спора и на основание чл.143, ал.1 АПК правото на разnosки е възникнало за жалбоподателя. То е своевременно упражнено, като преди приключване на устните състезания по делото е поискано присъждането на възнаграждението за вещо лице в размер на 866 лева и юрисконсултско възнаграждение, което съдът определя в размер на 200 лева, при съобразяване с предмета на делото, броя на проведените съдебни заседания с участието на процесуалния представител на жалбоподателя-юрисконсулт и чл.24 от Наредбата за заплащането на правната помощ.

Воден от гореизложеното и на основание чл. 172, ал. 2 и чл.143, ал.1 АПК, Административен съд София-град, Второ отделение, 23-ти състав,

Р Е Ш И :

ОТМЕНЯ, по жалба на Държавно Предприятие „Управление и стопанисване на язовири“, задължително предписание за извършване на ремонтно-възстановителни работи за привеждане на основния изпускател на язовир „Грамаждано“ в изправно техническо състояние в срок до 27.02.2023 година, дадено с Констативен протокол №01-02-37 от 21.10.2022 година от главен инспектор И. М. и главен инспектор Л. Т. в Регионален отдел „Югозападна България“ на Главна дирекция „Надзор на язовирните стени и съоръженията към тях към Държавната агенция за метрологичен и технически надзор.

ОСЪЖДА Държавната агенция за метрологичен и технически надзор да

заплати на Държавно предприятие „Управление и стопанисване на язовири“ с[ЕИК] сумата в размер на 1066 (хиляда и шестдесет и шест) лева, разноски по делото.

Решението може да бъде обжалвано пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

Решението да се съобщи на страните чрез изпращане на преписи от него.

СЪДИЯ: